

Súd: Správny súd v Banskej Bystrici
Spisová značka: ZA-27Sa/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5023200126
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Denisa Slivová
ECLI: ECLI:SK:SpSBB:2024:5023200126.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Banskej Bystrici v konaní pred sudkyňou Mgr. Denisou Slivovou, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale pobytom C. XXX, XXX XX D. E., právne zastúpený: JUDr. Peter Harakály, advokát, so sídlom Mlynská 28, 040 01 Košice, IČO: 00 620 157, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 06.03.2023, takto

rozhodol:

Správny súd v Banskej Bystrici z r u š u j e rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 06.03.2023 a v e c v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobca má voči žalovanej právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Bratislava rozhodnutím č. 32031- 36/2022-BAM dňa 12.12.2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) podľa § 99 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“). žalobcovi priznala nárok na náhradu za bolesť v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 13.09.2017 v sume 7388,00 Eur a zároveň v súlade s § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nepriznala nárok na výplatu náhrady za bolesť v sume 7388,00 Eur v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 13. septembra 2017, a to z dôvodu premlčania nároku na výplatu dávky náhrady za bolesť. Z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia vyplýva, že žalobca dňa 13. septembra 2017 utrpel pracovný úraz u zamestnávateľa SIPE, s.r.o. Žiadosťou o priznanie nároku na náhradu za bolesť, ktorá bola prvostupňovému správneému orgánu doručená dňa 29.01.2021 a lekárskeho posudkom o bolestnom zo dňa 21.12.2020 (ďalej len „lekársky posudok“) vystaveným MUDr. Jozefom Hudecom, PhD. (ďalej len „posudzujúci lekár“) si žalobca uplatnil nárok na náhradu za bolesť podľa § 99 zákona č. 461/2003 Z.z. V lekárskeho posudku bola bolesť žalobcu hodnotená podľa zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákon č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) ohodnotená nasledovnými položkami:

- 81b - Fractura I, III, IV, V rebra vľavo bez dislokácie s počtom bodov 40,
- 111ch -Zlomenina okraja acetabula 50 bodov + zvýšenie podľa § 9 ods. 5 o 50% na 75 bodov,
- 114 - Exkoriacio antebračhli 1. sin 4x5cm s počtom bodov 10,
- 130b - Pomliaždenie hrudnej chrbtice s exkoiáciou s počtom bodov 20,
- 160c - Pomliaždenie pravého členkového krbu s počtom bodov 15,

- 160d - Pomliaždenie pravého stehna s počtom bodov 15,
- 161 – Excoriatio pravého bedra + pravého stehna s počtom bodov 10,
- 174b - Vykĺbenie stehennej kosti v bedre vpravo dorzálne liečené OP iranskeletárnou extenziou s počtom bodov 90,
- 203a - Maisoneauva zlomenina predkolenia vpravo s léziou T-F syndesmózy liečená konzervatívne s počtom bodov 100,
- 232c- Poranenie n. fibularis vpravo s počtom bodov 170.

Celkový počet bodov: 545 bodov.

V súlade s § 153 ods. 4 písm. c) zákona č. 461/2003 Z.z. posudková lekárka Sociálnej poisťovne, pobočky Bratislava dňa 16. júna 2021 vyhotovila kontrolu bodového hodnotenia pracovného úrazu na účely náhrady za bolesť (ďalej len „KHB zo dňa 16. júna 2021“), v ktorej za aplikácie príslušných zákonných ustanovení navrhla ohodnotiť bolesť žalobcu počtom 405 bodov. Posudková lekárka upravila celkový počet bodov, keďže posudzujúci lekár neakceptoval zákonom stanovenú hornú hranicu na súčet bodového ohodnotenia podľa § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z., kedy celkový počet bodov za postihnutie pravej dolnej končatiny prevyšuje anatomickú alebo funkčnú stratu dolnej končatiny v zmysle položky 216. Položka 130b pri uvedenom poškodení zdravia bola chybné zaradená, uvedené poškodenie spadá pod položku 103b, čo posudkový lekár opravil a vyhodnotil ako administratívnu chybu. Z odôvodnenia ďalej vyplýva, že posudkový lekár doplnil svoje stanovisko dňa 7. decembra 2022, v ktorom potvrdil, že dátum ustálenia zdravotného stavu na účely hodnotenia bolesti je 19. septembra 2017. Poškodený utrpel akútnu bolesť jednak pracovným úrazom dňa 13. septembra 2017 ako aj operačným zákrokom dňa 19. septembra, tzn. že utrpel akútnu bolesť v septembri 2017.

Prvostupňový správny orgán uzavrel, že keďže žalobcovi nárok na náhradu za bolesť vzhľadom k dátumu vzniku pracovného úrazu a ustálenia zdravotného stavu poškodeného vznikol v roku 2017, hodnota jedného bodu je 18,24 Eur. Náhrada za bolesť bola určená ako súčin počtu bodov 405 v zmysle kontroly bodového hodnotenia pracovného úrazu na účely náhrady za bolesť a sumy 18,24 Eur za jeden bod a výsledná suma bola zaokrúhlená na celé euro smerom nahor.

Prvostupňový správny orgán poukázal na ust. § 9 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v zmysle ktorého sa pri určovaní bodového ohodnotenia bolesti hodnotí akútna fáza bolesti. Argumentoval definíciou akútnej bolesti, ktorú, ako uviedol, si osvojil Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorú používa vo svojich rozhodnutiach, uviedol, že akútna bolesť je charakterizovaná náhlym začiatkom, krátkodobým trvaním, intenzita bolesti s časom klesá a ustúpi. V danom prípade akútna fáza bolesti pominula najneskôr dňa 19. septembra 2017. Ustálenie zdravotného stavu nastáva v momente, kedy dostupné liečebné metódy už nie sú schopné priniesť zlepšenie zdravotného stavu.

Prvostupňový správny orgán citujúc ust. § 113 ods. 1, 114 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. mal za to, že z uvedeného skutkového stavu vyplýva, že nárok na náhradu za bolesť vznikol, avšak žiadosť o výplatu bola prvostupňovému správne orgánu doručená až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, preto sa nárok poškodeného na výplatu dávky premlčal. Z ustálenej judikatúry súdov vyplýva, že pre začatie plynutia premlčacej lehoty je nevyhnutné naplnenie objektívnych skutočností, keď už nastal rozhodujúci okamih, kedy bolo možné právo vykonať prvý raz, tj. odo dňa, keď subjekt práva (žadateľ) splnil zákonom stanovené podmienky na to, aby si mohol uplatniť svoj nárok na príslušnom štátnom orgáne, v predmetnom prípade po splnení podmienok stanovených zákon č. 437/2004 Z.z. na náhradu za bolesť. Za rozhodujúci časový okamih považoval prvostupňový správny orgán dátum ustálenia zdravotného stavu poškodeného, ktorý bol posudkovým lekárom ustálený na 19. september 2017, od ktorého začala plynúť premlčacia doba, ktorým dňom žalobcovi aj vznikol nárok na náhradu za bolesť. Keďže žalobca si uplatnil nárok na výplatu bolestného až dňa 29.01.2021, žalobcovi sa nárok na výplatu dávky premlčal.

2. Sociálna poisťovňa, ústredie (ďalej len „žalovaná“) rozhodnutím č. XXXXX-X/XXXX-XX zo dňa 06.03.2023 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), rozhodla o odvolaní žalobcu tak, že ho zamietla a prvostupňové rozhodnutie potvrdila. V odôvodnení sprecizovala popis úrazového deja, vychádzajúc z Oznámenia poistnej udalosti zo dňa 18. októbra 2017 a trestného rozkazu č. k. 6T/47/2018 zo dňa 17. septembra 2018, žalobca utrpel pracovný úraz dňa 13. septembra 2017 o 15:00 hod. u zamestnávateľa SIPE, s.r.o., so sídlom Galvániho 12, 821 04 Bratislava (ďalej len zamestnávateľ), kedy došlo ku zrážke žalobcu, ktorý pracoval na rekonštrukcii autobusovej stanice X1 a nákladného motorového vozidla, čo žalobcovi spôsobilo viacnásobne poranenie dolnej pravej končatiny, zlomeniny rebier, pomliaždenie drieku a odreninu ľavého predlaktia. Zamestnávateľ určil zodpovednosť na strane poškodeného v rozsahu 0%. Žalovaná zrekapitulovala priebeh konania, podstatné závery prvostupňového rozhodnutia. K odvolacím dôvodom v súhrne uviedla, že žalobca namietal ako

premlčanie nároku na výplatu náhrady za bolesť, tak aj dátum ustálenia zdravotného stavu poškodeného a aplikáciu § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z.

Po podaní odvolania bol zdravotný stav žalobcu posúdený posudkovou lekárkou Sociálnej poisťovne, ústredie, so sídlom v Žiline, ktorá z výsledku tohto posúdenia vyhotovila dňa 23.02.2023 kontrolu bodového hodnotenia pracovného úrazu na účely náhrady za bolesť. Posudková lekárka ústredia sa v časti „Kontrola bodového ohodnotenia“ stotožnila s posudkovou lekárkou pobočky- čo do výšky bodového ohodnotenia. Mala za to, že žalobcovi nie je možné priznať za poranenie pravej dolnej končatiny taký počet bodov, ktorý nesmie presiahnuť maximálny počet bodov stanovený pre položku č. 216, ktorá predstavuje chirurgické odňatie bedrového kĺbu alebo stehna. Záverom poukázala na rozdiel medzi akútnou fázou bolesti, ktorá mala nastať utrpením pracovného úrazu alebo operačnými výkonmi a chronickou bolesťou, ktorá však nie je podľa zákona č. 437/2004 Z.z. „predmetom bodového ohodnotenia“, a preto ako rok rozhodujúci pre stanovenie hodnoty bodu určila posudková lekárka ústredia rok 2017.

K námietke žalobcu, že nárok na výplatu dávky vyjadruje stav, kedy má dotknutá osoba už právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu Sociálnej poisťovne priznaný nárok na dávku a vzniká jej právo na vyplatenie - ak teda ustanovenie § 114 ods. 1 hovorí v súvislosti so začiatkom plynutia premlčacej lehoty o dni, za ktorý dávka dotknutej osobe patrí, hovorí o dni, kedy osobe vzniká nárok na výplatu dávky, teda o dni právoplatnosti rozhodnutia, až týmto dňom začína plynúť trojročná premlčacia doba; žalovaná uviedla, že sa stotožňuje s právnym zástupcom v delení dvoch základných nárokov, a to nároku na dávku a nároku na výplatu dávky. Existencia nároku na výplatu dávky je pritom priamo závislá od existencie nároku na dávku ako takú. Pred posúdením nároku na výplatu dávky je teda potrebné rozhodnúť, či osobe vzniká nárok na dávku, pričom podmienky tohto posúdenia sú upravené v prípade úrazového poistenia v § 85 a nasl. Na vznik nároku na jednotlivé dávky úrazového poistenia sú stanovené zákonom osobitné podmienky. V prípade dávky náhrady za bolesť sú tieto podmienky upravené v § 99 zákona č. 461/2003 Z.z., ktoré odkazuje na použitie špeciálnej normy, ktorou je zákon č. 437/2004 Z.z. Rozborom ustanovení zákona týkajúcich sa podmienok nároku na dávku náhrady za bolesť žalovaná vzhľadom na posudzovanie plynutia času sa zamerala na tú časť, kde zákonodarca hovorí o okamihu (času) vzniku nároku na dávku. Tento okamih je definovaný v § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. a to tak, že hodnotenie bolesti sa vzťahuje na okamih akútnej fázy vytrpenej bolesti. Akútna fáza bolesti je okamih, ktorý je rozhodujúci pre následné medicínske posúdenie a priznanie bodov. Poňatie plynutia času, tak ako ho uviedol právny zástupca, považovala žalovaná za nesprávne v zmysle § 114 ods. 1 zákona č. 461/2004 Z.z. je totiž okamih splnenia podmienok nároku na dávku osobou poškodenou poistnou udalosťou zároveň okamih, kedy tejto osobe patrí dávka. Žalovaná mala za to, že táto dávka jej však nepatrí na základe, ako uvádza právny zástupca, právoplatným rozhodnutím, keďže ním sa priznáva nárok na dávku. V okamihu splnenia podmienok ustanovených zákonom osobe patrí dávka, avšak nie nárok na dávku. Na to, aby jej patril nárok na dávku je potrebné z vlastnej dispozície si tento nárok uplatniť, pričom toto uplatnenie zákonodarca v § 184 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. viaže na podanie žiadosti. Žalovaná mala za to, že správny výklad ust. § 114 ods.1 zákona č. 461/2003 Z.z. je taký, že ak za deň, za ktorý dávka patrí, je deň splnenia podmienok, potom je táto základná podmienka splnená okamihom utrpenia akútnej fázy bolesti a od tohto okamihu začala poškodenému plynúť trojročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku na dávku, aby nedošlo k premlčaniu jej výplaty.

Ohľadom nesúhlasu žalobcu s dátumom ustálenia zdravotného stavu, keď podľa neho z odôvodnenia posudkovej lekárky pobočky v KBH zo dňa 16.06.2021 nevyplýva, prečo ustálenie zdravotného stavu u poškodeného nastalo práve 19.09.2017, žalovaná opätovne zdôraznila nutnosť hodnotenia akútnej fázy bolesti. Keďže okamih akútnej fázy bolesti je rozhodujúci pre priradenie bodového ohodnotenia, potom je tento okamih tzv. okamihom „ustálenia“ zdravotného stavu. Žalovaná nesúhlasila s konštatáciou z odvolania, že až keď liečebný proces skončí, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota. Uvedený postup je „smerodajný“ pre stanovenie okamihu ustálenia zdravotného stavu osoby poškodenej poistnou udalosťou v prípade dávky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“), pričom pre hodnotenie bolesti je rozhodujúci okamih akútnej fázy bolesti. Uvedené v konečnom dôsledku aj zakladá rozdiel medzi dávkami náhrady za bolesť a náhrady za SSU, avšak ak by žalovaná postupovala podľa tvrdení právneho zástupcu, medzi týmito dávkami by neexistoval rozdiel, nakoľko aj v jednej a v druhej dávke by sa muselo čakať na ukončenie liečenia, čo by odporovalo úmyslu zákonodarcu hodnotiť jednu dávku (bolesť) v čase jej utrpenia a druhú dávku (SSU) na čas po ukončení liečenia.

Vo vzťahu k námietke žalobcu o nesprávnej aplikácii § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z., podľa ktorého, ak sa viac poškodení na zdravia vzťahuje na ten istý orgán alebo končatinu, nesmie súčet bodového hodnotenia prekročiť bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu orgánu alebo končatiny,

žalovaná uviedla, že posudková lekárka pobočky, tak aj posudková lekárka ústredia postupovali správne, keď po súčte bodov (400 bodov) za jednotlivé položky vzťahujúcich sa na pravú dolnú končatinu (položka č. 174b, č. 203a, č. 232c, č. 160c, č. 160d a č. 161) z lekárskeho posudku zistili, že tento prevyšuje zákonom č. 437/2004 Z.z. stanovenú maximálnu hranicu za poškodenie dolnej končatiny (260 bodov) a aplikovali § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z. To znamená, že poškodenie pravej dolnej končatiny poškodeného navrhli ohodnotiť počtom 260 bodov ako za položku č. 216 - odňatie bedrového kĺbu alebo odňatie stehna tak, ako to toho času vyžaduje sám zákonodarca v § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Z uvedeného vyplýva, že zníženie bodového hodnotenia bolesti utrpenej v dôsledku poškodenia dolnej končatiny v rámci kontroly bodového hodnotenia (ako na úrovni pobočky, tak aj na úrovni ústredia) zo 400 bodov na 260 bodov nebolo zo strany posudkovej lekárky pobočky a ani posudkovej lekárky ústredia samoučelné, ale naopak, reflektovalo na aktuálne platné znenie zákona č. 437/2004 Z. z. Napriek tomu, že aktuálne prebieha pred Ústavným sudom SR konanie o súlade predmetného ustanovenia s čl. 1 ods. 1, čl. 13 ods. 4 a čl. 40 Ústavy SR, žalovaná vzhľadom na premlčanie nároku na výplatu dávky vyhodnotila, že zrušenie rozhodnutia a vrátenia na nové konanie pobočke z dôvodu prebiehajúceho konania o predbežnej otázke pred Ústavným súdom SR by predstavovalo byrokratické prieťahy v konaní.

Konanie pred správnym súdom

3. Správnu žalobou v sociálnych veciach sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej ako aj prvostupňového rozhodnutia a ich zrušenia. Namietal nesprávnu interpretáciu zákonného ustanovenia § 113 ods. 1 ako aj § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Mal za to, že tieto rozlišujú dva nároky, a to nárok na dávku a nárok na výplatu dávky. Pritom zároveň odlišne upravujú vplyv plynutia času na trvanie oboch týchto nárokov. Kým nárok na dávku uplynutím času nezaniká, nárok na výplatu dávky sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrí. Nárok na dávku má osoba, pokiaľ spĺňa všetky hmotnoprávne podmienky na niektorú z dávok upravených v zákone č. 461/2003 Z. z. Tento nárok uplynutím času nemôže zaniknúť a zaniká jedine v prípade smrti dotknutej osoby. Nárok na výplatu dávky vyjadruje stav, kedy má dotknutá osoba už právoplatným rozhodnutím príslušného orgánu Sociálnej poisťovne priznaný nárok na dávku a vzniká jej právo na jej vyplatenie. Takýto nárok na výplatu dávky teda vzniká až dňom právoplatnosti rozhodnutia o priznaní dávky dotknutej osobe. Ak teda ustanovenie § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. hovorí v súvislosti so začiatkom plynutia premlčacej doby o dni, za ktorý dávka dotknutej osobe patrí, hovorí o dni, kedy osobe vzniká nárok na výplatu dávky, teda o dni právoplatnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne o priznaní dávky. Až týmto dňom začína plynúť trojročná premlčacia doba podľa tohto ustanovenia. Iná interpretácia § 113 a § 114 zákona č. 461/2003 Z.z. by robila rozlišovanie medzi nárokom na dávku a nárokom na výplatu dávky zbytočným a rozlíšenie týchto dvoch nárokov v zákone by potom vyznievalo absurdne. Sociálna poisťovňa takúto argumentáciu neuznáva, pretože podľa nej k výplate dávky dochádza automaticky po právoplatnom priznaní nároku na dávku. Aj keď sa to Sociálnej poisťovni javí absurdne, z ustanovenia § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že premlčacia doba je ustanovená práve na prípady, kedy po právoplatnom priznaní dávky z akýchkoľvek dôvodov nedôjde k vyplateniu dávky. Žalobca kladie otázku, aký zmysel by potom malo síce priznanie nároku na dávku a vzápätí odmietnutie nároku na jej výplatu. Takáto právna úprava by sa javila ako samoučelná bez hlbšieho zmyslu a účelu. Okrem toho je z hľadiska právnej logiky neprípustné, aby premlčacia doba pri nároku na výplatu dávky začala plynúť skôr, ako tento samotný nárok na výplatu dávky vôbec vznikne. Nevyhnutným zákonným predpokladom nároku na výplatu dávky je právoplatné rozhodnutie Sociálnej poisťovne o priznaní dávky. Preto premlčacia doba pri nároku na výplatu dávky nemôže začať plynúť skôr, ako bolo takéto rozhodnutie vydané.

Žalobca namietal, že žalovaná plynutie premlčacej doby v rozpore so znením ustanovenia § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., tak ako ho interpretuje žalobca, posudzovala podľa občianskoprávnej úpravy plynutia subjektívnej dvojročnej premlčacej doby pre náhradu škody na zdraví podľa § 106 ods. 2 Zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) a k tomu prináležiacej súdnej praxe, podľa ktorej je okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode na zdraví, moment ustálenia jeho zdravotného stavu. Sociálna poisťovňa však nekonala o nároku na náhradu škody na zdraví, na ktorý sa vzťahuje vyššie uvedené ustanovenie OZ, ale konala o nároku na úrazovú dávku, ktorej premlčanie je upravené osobitne v zákone č. 461/2003 Z. z. a jeho úprava je zásadne odlišná od úpravy v § 106 ods. 2 OZ. Sociálna poisťovňa tak v zásade rozhodovala podľa nesprávneho právneho predpisu, čo spôsobuje nezákonnosť jej rozhodnutí.

Žalobca subsidiárne namietal záver žalovanej o ustálení zdravotného stavu žalobcu. Sociálna poisťovňa záver o ustálení zdravotného stavu ku dňu 19.09. 2017 odôvodnila posudkom svojho posudkového

lekára a poukazom na ustanovenie § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., podľa ktorého sa pri určovaní bodového hodnotenia bolesti hodnotí akútna fáza bolesti. Z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je však zrejmé, že tento pojem sa má vykladať systematicky s ohľadom na ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., podľa ktorého sa náhrada za bolesť poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstránením jeho následkov. Ide teda jednak o bolesť, ktorú poškodený cíti pri samotnom úraze, ako aj pri liečení a po ňom. Liečením sa však nerozumie iba doba, počas ktorej lekár poskytuje ošetrovanie, ale aj doba medzi jednotlivými ošetreniami, teda doba od začiatku do skončenia liečenia. Napokon ide aj o bolesť, ktorou trpí poškodený, napr. pri rehabilitačnej starostlivosti. Až keď sa celý liečebný proces skončí, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota, pokiaľ ide o právo na túto časť náhrady škody. Sociálna poisťovňa sa s týmto publikovaným záverom súdnej praxe v podstate žiadnym spôsobom nevysporiadala. Iba konštatovala, že predmetné rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sa zaoberá iným právnym problémom, čomu je vzhľadom na jednoznačnosť právnej vety ťažko porozumieť. Spôsob, akým Sociálna poisťovňa posúdila dátum ustálenia zdravotného stavu žalobcu je pritom v evidentnom rozpore s vyššie uvedenou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a odporuje aj zákonnej úprave náhrady za bolesť podľa zákona č. 437/2004 Z. z. Je nelogické, aby keď má byť pri hodnotení bolesti poškodeného ohodnotená a zohľadnená aj bolesť pri liečení a odstraňovaní následkov poškodenia zdravia, bolo hodnotenie vykonávané ešte pred týmto liečením a odstraňovaním následkov. V takomto prípade by totiž posudzujúci lekár hodil bolesť, ktorú vytrpí poškodený až v budúcnosti.

Žalobca namietal aj posúdenie bodového ohodnotenia bolesti týkajúce sa zranení pravej dolnej končatiny, ktoré Sociálna poisťovňa obmedzila s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z.z. Sociálna poisťovňa nevzala do úvahy podstatnú skutočnosť, že pri maximálnom bodovom hodnotení bolesti v úrovni anatomickej alebo funkčnej straty končatiny je nutné brať do úvahy aj možné zvýšenie bodového hodnotenia bolesti na dvojnásobok podľa § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. V prípade žalobcu by tak anatomická strata pravej končatiny mohla byť hodnotená položkou 216 v spojení s ustanovením § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. až počtom 520 bodov. Práve táto bodová hodnota je maximálnym zákonným limitom pre hodnotenie anatomickej straty končatiny v zmysle § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Zo žiadneho ustanovenia, ani z ustanovenia § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. nevyplýva, že poškodenie jednej končatiny je možné hodnotiť maximálne v základnej bodovej sadzbe za anatomickú či funkčnú stratu končatiny. Ustanovenie § 9 ods. 7 sa len všeobecne odvoláva na bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu končatiny bez toho, aby vo svojom znení uvádzalo, či ide o bodové hodnotenie v základnej bodovej sadzbe alebo o hodnotenie vrátane bodového zvýšenia podľa § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. Zvýšenie bodového hodnotenia podľa týchto ustanovení je totiž imanentnou súčasťou bodového hodnotenia bolesti ako takého a musí sa brať v každom prípade do úvahy. Zvýšenie podľa týchto ustanovení bolo napokon súčasťou bodového hodnotenia v Lekárskom posudku pri položke II1ch. Preto tvrdenie, že by malo ísť výlučne o bodové hodnotenie v základnej sadzbe, je tak len svojvoľným a vlastným spôsobom účelovo interpretovaným tvrdením posudkového lekára Sociálnej poisťovne so snahou minimalizovať odškodnenie žalobcu. Nakoľko ustanovenie § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. vo svojom znení žiadnym spôsobom nelimituje bodové hodnotenie za anatomickú či funkčnú stratu končatiny, je zrejmé, že ide o maximálne prípustné bodové hodnotenie za anatomickú alebo funkčnú stratu končatiny, ktoré zákon č. 437/2004 Z. z. pripúšťa, teda maximálne bodové hodnotenie v súlade s § 9 ods. 6 zákona č. 437/2004 Z.z. rovnajúce sa dvojnásobku ustanovenej sadzby. Žalobca argumentoval systematickým zaradením ustanovenia § 9 ods. 7, ktoré sa nachádza až za ustanoveniami § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z., to znamená, že ustanovenia § 9 ods. 5 a 6 majú byť brané do úvahy aj pri aplikácii ustanovenia § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z. Základná bodová hodnota položky 216 bez zohľadnenia možnosti jej zvýšenia totiž nezohľadňuje skutočné maximálne zákonné možnosti hodnotenia anatomickej straty končatiny. Nakoľko bodové hodnotenie poškodení pravej dolnej končatiny u žalobcu neprekročilo v súčte maximálny zákonný limit pre hodnotenie anatomickej straty končatiny (ktorý je 520 bodov), nebol dôvod na obmedzovanie tohto bodového hodnotenia s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 7 zákona č. 437/2004 Z. z.

4. Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 15.05.2023 zhrnula podstatný obsah preskúmaného rozhodnutia ako aj priebeh administratívneho konania a venovala sa námietkam žalobcu. V tejto súvislosti vo vzťahu k námietke žalobcu k premlčaniu nároku na výplatu dávky v zmysle § 113 a § 114 zákona č. 461/2003 Z.z. odkázal na odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Súhlasila s tým, že nárok na dávku sa nemlčí. V konaní je sporným posúdenie premlčanie nároku na výplatu dávky. V zmysle § 114 zákona nárok na

dávku sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka patrila. Pre posúdenie okamihu začatia plynutia premlčacej lehoty je potrebné posúdiť gramatický význam slova "patrila". Zákon v ustanovení § 109 ods. 1 definuje, kedy vzniká nárok na dávku. Spomínané ustanovenie konštatuje, že nárok na dávku vzniká odo dňa splnenia podmienok ustanovených zákonom. Tieto podmienky sú zákonom ustanovené samostatne pre každú dávku úrazového poistenia. Dávka náhrada za bolesť je upravená v § 99 zákona, ktorý odkazuje na použitie špeciálnej právnej normy, ktorou je zákon č. 437/2004 Z. z. Tento zákon upravuje podmienky vzniku nároku na bolesť v § 3 a v § 9, pričom vzhľadom na posudzovanie plynutia času žalovaná poukázala predovšetkým na § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., ktorý konštatuje, že hodnotenie bolesti sa vzťahuje na okamih akútnej fázy bolesti. Od tohto okamihu začína plynúť trojročná premlčacia lehota na uplatnenie si nároku na výplatu.

Žalovaná sa zamerala na argumentáciu zo strany 4 žaloby, ktorú považovala za absolútne absurdnú. Mala za to, že právny zástupca je v zmysle zákona č. 586/2003 Z. z. zákon o advokácii povinný postupovať v prospech svojho klienta, avšak aj tento proklientský prístup nesmie byť v rozpore so zákonom a inými právnymi predpismi, ako aj rozhodovacou činnosťou súdov. Pokiaľ právny zástupca uvádza, že premlčacia lehota uvedená v § 114 zákona má údajne slúžiť „... na prípady, kedy po právoplatnom priznaní dávky z akýchkoľvek dôvodov nedôjde k vyplateniu dávky“. K tomuto podľa žalovanej bizarnému argumentu uviedla, že a) nárok na výplatu dávky sa uplatňuje podaním žiadosti, b) za predpokladu, že nedôjde k výplate sumy z právoplatného a vykonateľného rozhodnutia, má oprávnený z rozhodnutia možnosť domáhania sa vymoženía sumy cestou súdnej exekúcie.

Inštitút premlčania neslúži na vymoženie neuhradenej a právoplatne a vykonateľnej priznanej sumy. Inštitút premlčania pôsobí na subjekty právnych vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň bráni tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Navyše tu vyvstáva otázka, kto by v prípade situácie opísanej právnym zástupcom uplatnil námietku premlčania. Námietka premlčania predstavuje prostriedok právnej ochrany, ako už bolo vyššie uvedené, pre povinný subjekt, aby nebol po časovo neprimeranej dobe nútený splniť si svoje povinnosti. Takže v prípade opísaným právnym zástupcom by námietku premlčania mohla opäť uplatniť iba Sociálna poisťovňa, ale vzhľadom na to, že nárok na dávku a podľa právneho zástupcu aj nárok na výplatu, by boli už priznané právoplatným rozhodnutím, nebola by takáto námietka premlčania nikdy prípustná. Za absurdnú považovala žalovaná aj ďalšia časť námietok právneho zástupcu, keď podľa neho je nevyhnutným zákonným predpokladom nároku na výplatu dávky je právoplatné rozhodnutie o priznaní dávky, a preto „... premlčacia doba pri nároku na výplatu dávky nemôže začať plynúť skôr, ako bolo takéto rozhodnutia vydané“.

V tomto smere žalovaná poukázala na to, že nárok na dávku vzniká okamihom splnenia nároku na dávku, ktorý sa nepremlčí. Naproti tomu nárok na výplatu dávky v zmysle § 109 ods. 2 zákona vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, teda na to, aby bolo možné priznať nárok na výplatu dávky, musí najskôr vzniknúť nárok na dávku ako takú. Ďalej zákon v § 109 ods. 2 pre priznanie nároku na výplatu dávky vyžaduje, aby boli splnené podmienky na výplatu a podaná žiadosť o vyplácanie dávky.

Vo vzťahu k splneniu ďalších podmienok na priznanie nároku na výplatu dávky si žalovaná poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len "NS SR") sp. zn. 9So/112/2015 zo dňa 25. januára 2017 (ďalej len „rozsudok zo dňa 25. januára 2011“), v ktorom NS SR konštatoval, že vzhľadom na plynutie premlčacej lehoty je dôležité, aby poškodený podal žiadosť o úrazovú rentu na príslušnom správnom orgáne včas, inak sa vystavuje hrozbe premlčania nároku na výplatu Jednotlivých splátok tejto dávky...". S posudzovaním premlčania žalovanou sa NS SR stotožnil aj v rozsudku sp. zn. 9S 0/143/2016 zo dňa 28. marca 2018. Vo všetkých, doteraz dostupných rozhodnutiach všeobecných súdov Slovenskej republiky, súdy viazali prerušenie plynutia premlčacej lehoty na ustanovenie § 109 ods. 2 zákona, teda na podanie žiadosti. Okamihom utrpenia bolesti žalobcu mu patrila dávka, na ktorú ale ešte v tom čase nemal nárok. Nárok na dávku ako aj výplatu dávky si v zmysle § 109 uplatnil podaním žiadosti, a vydaním rozhodnutia zo dňa 12. decembra 2022, resp. jeho právoplatnosťou mu vznikol nárok na dávku, avšak z dôvodu oneskoreného podania žiadosti (dňa 19. septembra 2017 žalobca utrpel operáciou bolesti, pričom žiadosť bola pobočke doručená až dňa 29. januára 2021, t. j. po dni 21. septembra 2020 ako posledného dňa na podanie žiadosti) mu nevznikol nárok na výplatu dávky.

Akokoľvek iná argumentácia právneho zástupcu nie je ústavne komfortná, keďže sa prieči zákonnej definícii plynutia premlčacej lehoty. Podľa žalovanej aj súdna prax je toho názoru, že podaním žiadosti tak, ako to vyžaduje zákon v § 109 ods. 2, si žalobca požiadal aj o nárok na výplatu dávky. Dôkazom o uvedenom je skutočnosť, že v samotnej žiadosti je v bode 1.4 pod názvom "Dávku žiadam poukazovať uvedené číslo účtu vo forme /BAN (International Bank Account Number) Už z tejto skutočnosti je zrejmé, že žalobca požiadal ako o nárok na dávku, tak aj o nárok na výplatu tejto dávky.

Žalovaná uviedla, že jej nie je celkom zrejmé, z akého dôvodu sa právny zástupca opakovane odkazuje na údajnú aplikáciu zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len "OZ") na prípad žalobcu žalovanou, keď ako žalovaná, ani pobočka, ani v jednom zo svojich výstupov nespomína OZ. Námiety týkajúce sa OZ však nadväzujú na ďalší žalobný dôvod, a to je dátum "ustálenia" zdravotného stavu žalobcu. Podľa právneho zástupcu je nezákonné posúdenie okamihu začatia plynutia premlčacej lehoty na dobu, kedy „...sa poškodený dozvie o škode na zdraví...“, ale podľa jeho názoru "Až keď sa celý liečebný proces skončí, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota..." Poukázala na to, že právny zástupca na tomto mieste už nekonštatuje, že okamih začatia plynutia premlčacej lehoty je právoplatnosť rozhodnutia o priznaní dávky, ale že premlčacia lehota začína plynúť až po skončení liečenia (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/661/2015 zo dňa 22. marca 2017 (ďalej len "uznesenie NS SR"). Z názoru NS SR deklarovanom v uznesení NS SR je teda zrejmé, čo sám právny zástupca použil na podporu svojich argumentov, že po ukončení liečenia začína plynúť premlčacia lehota na uplatnenie si náhrady škody. S týmto názorom NS SR sa žalovaná v plnom rozsahu stotožňuje. Ak by sa v konaní o dávkach sociálneho poistenia postupovalo podľa právnym zástupcom poňatím plynutia premlčacej lehoty, potom by mohli byť žiadosti do Sociálnej poisťovne zasielané aj 20 rokov po tom, či už ukončení liečenia alebo okamihu ustálenia zdravotného stavu, čo by bolo absolútne neprijateľné.

Žalovaná postupovala pri určení hodnoty bodu v súlade so zákonom č. 437/2004 Z. z., konkrétne s § 9 ods. 1, ako aj v súlade s uznesením NS SR. V KBH zo dňa 23. februára 2023 posudková lekárka ústredia v bode s názvom "Zdôvodnenie nesúhlasu posudkového lekára Sociálnej poisťovne, ústredie, s lekárskeym Posudkom o bolestnom" konštatovala, že poškodený utrpel pracovný úraz dňa 13. septembra 2017, pri čom operačný výkon bol realizovaný dňa 14. septembra 2017 a dňa 19. septembra 2017. V nadväznosti na uvedené podľa posudkovej lekárky ústredia poškodený utrpel akútnu bolesť jednak samotným úrazom, ale aj operačným výkonom", z čoho je zrejme, že nie len okamih utrpenia pracovného úrazu, ale aj operačné výkony ako akty odstraňovania následkov pracovného úrazu, boli pri posudzovaní okamihu určenia akútnej fázy bolesti vzaté do úvahy.

Ohľadom poukazu žalobcu na rozhodnutie – uznesenie NS, žalovaná uviedla, že uvedené rozhodnutie sa venovalo predovšetkým mimoriadnemu zvýšeniu dávky sťaženia spoločenského uplatnenia. Okamih rozhodujúci pre určenie hodnoty bodu je pri bolesti a SSU rôzny. Pri SSU je potrebné stanoviť tzv. dátum ustálenia zdravotného stavu, ktorý môže nastať aj rok po vzniku poistnej udalosti (viď § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.). Pri bolesti sa podľa § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. hodnotí akútna fáza bolesti. Táto akútna fáza bolesti môže nastať jednak pri vzniku poistnej udalosti, ako aj liečení a odstraňovaní následkov poistnej udalosti (viď uznesenie NS SR). To, že k obidvom okamihom (okamih utrpenia pracovného úrazu 13. septembra 2017 ako aj okamih uskutočnenia operačného výkonu dňa 19. septembra 2017) došlo u žalobcu v jednom roku, nie je predsa rozhodujúce pre konštatovanie nesprávneho postupu na strane žalovanej. Bolesť žalobcu je toho času však klasifikovaná už ako chronická bolesť, ktorá nie je predmetom odškodňovania prostredníctvom dávky náhrady za bolesť. Pokiaľ žalobca aj naďalej pociťuje ujmu na zdraví, resp. v pracovnom zaradení v dôsledku utrpeného pracovného úrazu zo dňa 13. septembra 2017, má možnosť požiadať o iné dávky úrazového poistenia (napríklad úrazovú rentu), ktoré by mohli, za splnenia zákonom stanovených podmienok, poňať chronifikáciu žalobcovej ujmy. Ak by žalovaná pristúpila k právnym zástupcom predkladaným poňatím okamihu ustálenia zdravotného stavu, potom by neexistoval rozdiel medzi dávkou SSU a bolesti, nakoľko obidve by sa posudzovali v naznačenej problematike rovnako. Zo systematického a gramatického zákona č. 437/2004 Z. z. je však zrejmé, že to nebol úmysel zákonodarcu. Úmysel zákonodarcu bol, aby poškodenie zdravia poistnou udalosťou bolo jednak (za splnenia zákonom stanovených podmienok) odškodnené za okamih vytrpenej bolesti, teda odškodňuje sa nemajetková ujma v peňažnej náhrade (bolesť), a následne za konečné následky poistnej udalosti (SSU), ktoré v čase vzniku poistnej udalosti nie sú zrejme.

Na záver svojej argumentácie právny zástupca predkladá tvrdenie, že ak by sa hodnotila bolesť pred liečením a odstraňovaním následkov, potom „... by mal totiž posudzujúci lekár ohodnotiť bolesť, ktorú poškodený (pozn. žalobca) vytrpí až v budúcnosti“. K situácii naznačenej právnym zástupcom nedochádza, pod pojmom liečenie a odstraňovanie následkov sa nemyslí liečenie bolesti a odstraňovanie bolesti, ale liečenie a odstraňovanie následkov poistnej udalosti. To znamená, že bolesť je vytrpená v akútnom okamihu (vznik pracovného úrazu, prebratie z narkózy po operačnom zákroku a pod ...), avšak liečenie a odstraňovanie následkov poistnej udalosti dokáže stanoviť, aké doživotné poškodenie zdravia poistná udalosť osobe ňou poškodenou spôsobila. Každé jedno liečenie a odstraňovanie následkov poistnej udalosti môže predstavovať aj ďalšiu bolesť. Takže nejedná sa o hodnotenie bolesti do budúcnosti, ako bizarne naznačuje právny zástupca, ale aplikuje sa § 3 ods. 4

zákona č. 437/2004 Z. z., kedy v čase po už raz hodnotenej bolesti vznikne nová bolesť, ktorá sa v čase pôvodne hodnotenej bolesti nepredpokladala, a táto nová bolesť ešte len môže byť predmetom opätovného hodnotenia.

Ohľadom námietky žalobcu, že maximálny zákonným limitom pre ohodnotenie anatomickej straty končatiny nie je v prípade žalobcu 260 bodov, ale 520 bodov v zmysle §9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z.z., žalovaná súhlasila s tým, že maximálne bodové hodnotenie za akúkoľvek položku je možné v súlade s § 9 ods. 5 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. zvýšiť až o polovicu, avšak takéto zvýšenie musí byť súladné s § 9 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z., t. j. musia nastať okolnosti predpokladané uvedeným ustanovením. Posudková lekárka pobočky v KBH zo dňa 16. júna 2021, ako aj posudková lekárka ústredia v KBH zo dňa 23. februára 2023, sa v plnom rozsahu stotožnili s lekárskeým posudkom čo do položiek aj do bodového hodnotenia. Ich oprava spočívala jedine v aplikácii § 9 ods. 7 zákona Č. 437/2004 Z. z., pričom túto zákonnú opravu nenamieta ani sám právny zástupca. Žalovanej nie je v kontexte uvedeného zrejmé, čoho sa právny zástupca domáha, keď sám posudzujúci lekár v lekárskom posudku, ktorý predložil sám žalobca, nenavýšil bodové hodnotenie za položky v ňom uvedené (s výnimkou položky č. 111ch, čo pobočka, ako aj žalovaná v plnom rozsahu akceptovala). Z uvedeného teda nie je zrejmé, prečo by žalovaná mala práve v prípade žalobcu vychádzať z navýšeného maximálneho bodového rozpätia za položku č. 216 (exartikulácia bedrového kĺbu alebo odňatie stehna), keď sám posudzujúci lekár takéto navýšenie nenavrhol. V zmysle zákona a zákona č. 437/2004 Z. z. je pre stanovenie výšky náhrady škody rozhodujúci lekárskeý posudok, ktorý posudkový lekár (s výnimkou zákonných opráv a opráv zjavne nesprávne stanovených položiek) nie je oprávnený meniť. Uvedené sa javí, nie ako právny zástupca tvrdí, že žalovaná sa snaží „...minimalizovať odškodnenie žalobcu“, ale ako snaha získať navýšenie bodového hodnotenia bez akéhokoľvek právneho základu.

Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť a žalobcovi náhradu trovy konania nepriznať

5. Žalobca právo podať repliku nevyužil.

6. Na pojednávaní dňa 13.03.2024 sa zúčastnila právny zástupca žalobcu a poverená pracovníčka žalovanej. Obaja v podstate svojich prednesov na pojednávaní zotrvali na svojich písomných podaniach. Žalobca akcentoval nesprávnu interpretáciu ustanovení § 113 a 114 zákona č. 461/2003 Z.z. žalovanou. Mal za to, že sa nemôže skôr ustáliť zdravotný stav, ako sa skončí samotná liečba. Právny zástupca žalobcu na otázku sudkyne, aby sa vyjadril, kedy podľa žalobcu možno hovoriť o ustálení zdravotného stavu uviedol, že sa jedná o medicínsku otázku, akcentoval to, že liečba prebiehala až ku dňu vystavenia lekárskeho posudku. Zároveň z povahy veci vyplýva, že lekár vystaví posudok, až keď dôjde k záveru, že zdravotný stav je natoľko ustálený, že tento posudok môže vydať. Z lekárskeho posudku nevyplýva žiaden skorší dátum ustálenia zdravotného stavu.

Právny rámec

Podľa § 8 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom ku dňu 23.03.2023 (právoplatnosť napadnutého rozhodnutia, ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) pracovný úraz podľa tohto zákona je poškodenie zdravia alebo smrť fyzickej osoby spôsobené nezávisle od jej vôle krátkodobým, náhlým a násilným pôsobením vonkajších vplyvov, ktoré

a) zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16 utrpel pri plnení pracovných úloh alebo služobných úloh alebo v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh alebo služobných úloh, pre plnenie pracovných úloh alebo služobných úloh a pri odvracaní škody hroziacej zamestnávateľovi,
b) fyzická osoba uvedená v § 17 ods. 2 utrpela pri činnostiach uvedených v tomto ustanovení alebo v priamej súvislosti s týmito činnosťami.

Podľa § 99 zákona č. 461/2003 Z. z. poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 1 písm. a) zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia v znení účinnom ku dňu 23.03.2023 (právoplatnosť napadnutého rozhodnutia, ďalej len „zákon č. 437/2004 Z.z.“) tento zákon ustanovuje

a) podmienky priznania a poskytovania náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. bolesť je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov.

Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. na účely tohto zákona

- a) poškodenie na zdraví je poškodenie zdravia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví,
- b) poškodený je osoba, ktorá utrpela poškodenie na zdraví,
- c) poskytovateľ náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „poskytovateľ náhrady“) je osoba, ktorá je povinná poskytnúť náhradu podľa osobitných predpisov, 1)
- d) posudzujúci lekár je lekár, ktorý naposledy liečil poškodeného v súvislosti s poškodením na zdraví; ak ide o chorobu z povolania, lekár so špecializáciou v odbore klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia príslušného oddelenia alebo príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia.

Podľa § 3 ods. 1, 2 zákona č. 437/2004 Z.z. náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov. Náhrada za bolesť sa poskytuje na základe lekárskeho posudku (§ 7 a 8). Sadzby bodového hodnotenia za bolesť sú ustanovené v prílohe č. 1 v I. a III. časti.

Podľa § 7 ods. 1, 2, 3, 4, 6 zákona č. 437/2004 Z.z. lekársky posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotnícke zariadenie, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekársky posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekársky posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov. Zdravotnícke zariadenie, v ktorom sa poškodený liečil v súvislosti s poškodením na zdraví, je povinné posudzujúcemu lekárovi poskytnúť pri hodnotení bolesti alebo sťaženia spoločenského uplatnenia zdravotnú dokumentáciu 6) súvisiacu s poškodením [§ 2 ods. 3 písm. a)]. O vydanie lekárskeho posudku (odsek 1) môže požiadať poškodený. O vydanie lekárskeho posudku (odsek 1) môže požiadať aj fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá za poškodenie na zdraví zodpovedá, alebo poskytovateľ náhrady, iba ak im poškodený dá súhlas. Ak vzniknú dôvodné pochybnosti o správnom hodnotení bolestného alebo o správnom hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia v lekárskom posudku, môžu osoby uvedené v odsekoch 3 a 4 požiadať o vydanie znaleckého posudku podľa osobitného predpisu.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. posudzujúci lekár hodnotí bolesť podľa sadzieb ustanovených v prílohe č. 1 v I. a III. časti. Pri určovaní bodového hodnotenia bolesti sa hodnotí akútna fáza bolesti.

Podľa § 153 ods. 1, 4 písm. c) a ods. 6 zákona č. 461/2003 Z.z. lekárska posudková činnosť pri výkone sociálneho poistenia sa člení na lekársku posudkovú činnosť a) nemocenského poistenia, b) dôchodkového poistenia, c) úrazového poistenia. Lekárska posudková činnosť úrazového poistenia zahŕňa kontrolu bodového ohodnotenia pracovného úrazu a choroby z povolania na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch. Posudkový lekár posudzuje na účely sociálneho poistenia pri kontrolných lekárskech prehliadkach zdravotný stav, schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť a pracovnú schopnosť poistenca a poškodeného a) v lehote určenej pri predchádzajúcom posudzovaní alebo aj skôr, ak zistí posudkovo významné skutočnosti, ktoré odôvodňujú vykonanie kontrolnej lekárskej prehliadky, b) na podnet inej fyzickej osoby alebo právnickej osoby.

Podľa § 153 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z. posudkový lekár pri výkone lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje s praktickým lekárom, ošetrojúcim lekárom a s revíznym lekárom zdravotnej poisťovne. Posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia môže posúdiť dlhodobu nepriaznivú zdravotný stav poistenca v prítomnosti prísediaceho lekára so špecializáciou v príslušnom špecializačnom odbore.

Podľa § 195 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie. Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

Podľa § 196 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Podľa § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Podľa § 112 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. dávka sa prizná alebo sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo jej zvýšenie patrí, najviac tri roky spätne odo dňa zistenia, že sa dávka priznala alebo sa vyplácala v nižšej sume, ako patrí, alebo najviac tri roky spätne od uplatnenia nároku na dávku alebo nároku na jej zvýšenie, ak sa dodatočne zistí, že sa dávka

- a) priznala v nižšej sume, ako patrí,
- b) vypláca v nižšej sume, ako patrí,
- c) odoprela neprávom alebo
- d) priznala od neskoršieho dátumu, než od ktorého patrí.

Podľa § 113 zákona č. 461/2003 Z.z. (Zánik nároku na dávku a zánik nároku na výplatu dávky)

(1) Nárok na dávku nezaniká uplynutím času.

(2) Nárok na dávku a nárok na jej výplatu zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ktorá splnila podmienky nároku na dávku a podmienky nároku na výplatu dávky, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 114 zákona č. 461/2003 Z.z. (Premlčanie nároku na výplatu dávky)

(1)

Nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili.

(2)

Lehota ustanovená v odseku 1 neplynie počas konania o dávke a v období, v ktorom účastníkovi konania, ktorý musí mať opatrovníka, nebol opatrovník ustanovený.

Posúdenie veci správnym súdom

7. Správny súd v Banskej Bystrici na nariadenom pojednávaní podľa ust. § 107 ods. 1 písm. a) SSP, po oboznámení sa s obsahom a administratívneho spisu správnych orgánov oboch stupňov, po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovanej ako aj prvostupňového rozhodnutia vrátane postupu, ktorý vydaniu predmetných rozhodnutí predchádzal, a ďalej s prednesmi účastníkov konania na pojednávaní, vychádzajúc zo stavu existujúceho v čase právoplatnosti rozhodnutia žalovanej (§ 135 ods. 1 SSP), aj za aplikácie ust. § 203 ods. 2 SSP, dospel k záveru, že žaloba je dôvodná z nasledujúcich dôvodov:

8. V predmetnej veci medzi účastníkmi bolo sporné určenie začiatku plynutia premlčanej lehoty na nárok na výplatu dávky náhrady za bolesť spôsobenú pracovným úrazom. Žalobca argumentoval, že nárok na výplatu dávky vznikol žalobcovi až právoplatnosťou rozhodnutia o priznaní dávky, a preto až od tohto dňa môže začať plynúť trojročná premlčacia doba podľa § 114 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. Keďže táto premlčacia doba doteraz neuplynula, nárok žalobcu na výplatu dávky náhrady za bolesť v sume 7 388,0 Eur sa premlčal a žalobca má nepochybne nárok na jeho výplatu. Zároveň v istom zmysle subsidiárne argumentoval aj tým, že v prípade, že sa teda nárok odvíja od okamihu ukončenia akútnej fázy bolesti, kedy si dávku žalobca mohol prvýkrát uplatniť na príslušnom orgáne, určenie tohto časového okamihu, a to v nadväznosti na ďalší pojem v zákone č. 437/2004 Z.z., ktorý hovorí o tom, že predpokladom priznania nároku na dávku je vypracovanie lekárskeho posudku, ktorý sa vydáva až po ustálení zdravotného stavu, nebolo zo strany žalovanej dostatočne odôvodnené. Žalobca argumentoval, že nie je sporné, že sa podrobil operačnej liečbe, ale následne pokračoval v liečení a až keď sa celý liečebný proces skončí, až vtedy sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného.

9. Správny súd sa oboznámil s hodnotením - s Lekárskym posudkom o bolestnom zo dňa 21.12.2020 vystaveným F. A. G., C., z ktorého vyplýva ohodnotenia bolestného v súčte bodov 545 bodov a jednotlivé bodované položky, tak ako sú zachytené v úvodnej konštantnej časti tohto rozsudku. V tomto posudku je uvedené:

Začiatok liečenia: 13.09.2017, Ukončenie liečenia: (),
V ústavnom ošetrovaní od: 13.09.2017, intermitentne do 09.09.2020
Pracovná neschopnosť od: 13.09.2017. do: ()
Príčina úrazu: v práci zrazený dodávkovým autom

10. Ďalej z obsahu administratívneho spisu súd zistil, že emailovou komunikáciou bola posudková lekárka sociálneho poistenia vyzvaná o doplnenia svojho stanoviska – kontroly bodového hodnotenia o uvedenie presného dátumu na účely hodnotenia bolesti a zdôvodnenie tohto dátumu, na ktorý dopyt reagovala F. A. H. emailom zo dňa 07.12.2022, v ktorom uviedla, že žalobca utrpel akútnu bolesť úrazom dňa 13.09.2017 ako aj operačným zákrokom 19.09.2017. Na bodové hodnotenia nie je rozhodujúca dĺžka pracovnej neschopnosti alebo liečenia.

11. Správny súd uvádza, že napadnuté rozhodnutie žalovanej obsahu relatívne samostatné časti-ktoré sa týkajú argumentácie o bodovom ohodnotení a o premlčaní nároku na výplatu dávky. V tejto druhej časti obsahuje napadnuté rozhodnutie pomernú rozsiahlu teoretickú pasáž a následne aplikáciu teoretických východísk na zistený skutkový stav.

12. Správny súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia rozhodnutia žalovanej a správneho orgánu prvého stupňa dospel k záveru, ak by sa aj správny súd stotožnil s právnym názorom žalovanej o začatí plynutia premlčacej lehoty (jej teoretickými východiskami), napadnuté rozhodnutie žalovanej je nepreskúmateľné v časti týkajúcej sa záverov žalovanej o premlčaní nároku žalobcu na výplatu dávky pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Žalovaná dostatočne zrozumiteľne nereflektovala na námietku žalobcu v odvolaní, prečo ustálenie zdravotného stavu u žalobcu nastalo práve 19.09.2017. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že podľa žalovanej je okamih akútnej fázy bolesti rozhodujúci pre priradenie bodového hodnotenia a zároveň je tento okamih aj okamihom ustálenia zdravotného stavu. Je potrebné uviesť, že sa jedná, pokiaľ ide o argumentáciu akútnou fázou bolesti ako určujúcim okamihom pre počiatok plynutia premlčacej lehoty podľa žalovanej, o nové tvrdenie, ktoré v prvostupňovom rozhodnutí nebolo uvedené. V prvostupňovom rozhodnutí prvostupňový správny orgán sa zameral na okamih ustálenia zdravotného stavu a za týmto účelom dopytoval spresnenie tohto časového údaja posudkovú lekárku sociálneho poistenia.

13. Podľa názoru správneho súdu z ustanovení zákona - § 8 ods. 4 a § 9 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia vplyva, že v prípade akútnej fázy a ustálenia zdravotného stavu sa jedná o dva rozličné časové okamihy. Zároveň podľa názoru správneho súdu z ustanovení zákona č. 437/2004 Z.z. a ich výkladu vyplýva, že obidve fázy, ich určenie patrí do pôsobnosti posudzujúceho lekára v znaleckom posudku. Zároveň ďalej správny súd dodáva, že v prípade oboch plnení- bolestného ako aj náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia je možné vydať lekárske posudky len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený- pričom len v prípade druhej zmienenej náhrady hovorí, že sa jedná o spravidla o ročné obdobie, ktoré je zarámčované ako spravidla postačujúca pre ustálenie zdravotného stavu a spôsobilosť na hodnotenie. To, že v prípade náhrady za bolesť lekárske posudky zhodnocujú ako rozhodujúce obdobie akútnej fázy bolesti znamená podľa správneho súdu to, že ako správne uvádza žalobca, je potrebné vnímať túto akútnu fázu ako časový okamih, ktorý možno až retrospektívne ohraničiť. Tu správny súd poukazuje na úvodne ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z., § 2 ods. 1, podľa ktorého bolesť je ujma spôsobená poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním následkov. Tu sa správny súd nezhodne so žalovanou, ako uviedla vo vyjadrení, že liečením sa myslím odstraňovanie následkov poistnej udalosti, pretože bolesť môže vzniknúť aj liečbou poškodenia na zdraví spôsobenou pracovným úrazom, teda aj dlhšie obdobie. Z tohto dlhšieho časového úseku následne posudzujúci lekár v posudku by mal vymedziť, aké obdobie považoval za obdobie akútnej bolesti, keďže tá je pre neho rozhodujúca pri určovaní bodového ohodnotenia.

14. Podľa zákonnej úpravy podmienok, za ktorých sa u poškodeného odškodňuje bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, je dôkazom o bolesti a sťažení spoločenského uplatnenia poškodeného utrpenie v dôsledku pracovného úrazu lekárske posudky vypracované podľa vzoru, ktorý predpisuje

zákon. Lekársky posudok je dôkazom o tom, že žiadateľ trpí poškodením zdravia, s ktorým zákon spája nárok na náhradu za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia. Zákon ošetrojúcemu lekárovi (zariadeniu) zveril do kompetencie toto poškodenie zdravia ohodnotiť počtom bodov v rámci rozpätia stanoveného zákonom. Úlohou posudkového lekára je v zmysle citovaného § 153 ods. 4 písm. c) zákona o sociálnom poistení skontrolovať toto bodové ohodnotenie. Takýto kontrolný mechanizmus nie je samoučelný. Služi na elimináciu chýb, či neodborných záverov ošetrojúceho lekára, ale aj zneužívajúcich konaní. Kontrolou bodového hodnotenia možno odhaliť pochybenie na strane lekárskeho posudku. Zákonným postupom na odstránenie chýb môže byť aj vrátenie lekárskeho posudku lekárovi na opravu. Je tomu tak z dôvodu, že v zmysle § 196 ods. 1 zákona č. 463/2003 Z. z. je dôkazom všetko, čím možno zistiť skutočný stav vecí. Posudkový lekár však nemá v kompetencii sám hodnotiť zdravotný stav žiadateľa o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. Takúto kompetenciu má v prípadoch sociálneho poistenia, kde je potrebné posúdiť schopnosť vykonávať pracovnú a zárobkovú činnosť, čo vykonáva aj pomocou kontrolných lekárskech prehliadok. V prípade posudzovania splnenia podmienok na odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu poškodenia zdravia pracovným úrazom mu zákon zveril kontrolu bodového hodnotenia. Ak nedôjde k oprave lekárskeho posudku, je úlohou žalovanej posúdiť, či v danom prípade je skutkový stav zistený. V kladnom prípade skutkové závery právne posúdiť a podľa výsledku rozhodnúť. Z obsahu administratívneho spisu vyplýva, že posudková lekárka uvádzala časové okamihy- ako dátum ustálenia zdravotného stavu – dátum ku dňu 19.09.2017, avšak podľa správneho súdu mali byť tieto nejasnosti odstránené opravou lekárskeho posudku, aby sa k týmto skutočnostiam mohol vyjadriť lekár, ktorý lekársky posudok vystavil. Neušlo pozornosť správneho súdu, že F. A. G., C. je primár v Národnom rehabilitačnom centre, rovnako z obsahu spisu ako kontroly bodového hodnotenia vyplývajú hospitalizácie aj ambulantné liečenia v Národnom rehabilitačnom centre, prípadne rehabilitačnej ambulancii v Námestove.

15. Avšak správny súd považuje potrebné sa vyjadriť aj všeobecne k otázke plynutia premlčacej lehoty v konkrétnej veci, keďže len vrátenie veci žalovanej s vyššie uvedeným usmernením by žalobcovi neprinieslo požadovaný efekt a dôslednú ochranu jeho práv. Správny súd sa nestotožnil s názorom žalovanej na začatie plynutia premlčacej lehoty, ktorú nie je možné vykladať izolovane podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z, ale treba zobrať do úvahy charakter a úpravu vzniku nároku na náhradu za bolesť. Žalovaná apeluje na systematický a gramatický výklad. Ale primárnou výkladovou metódou je účel právnej normy. Právo na výplatu náhrady za bolesť sa nemôže premlčať skôr ako žalobcovi vôbec vzniklo právo- možnosť požiadať o vyhotovenie lekárskeho posudku. Je teoreticky možné, že prípadne ustáľovanie zdravotného stavu by trvalo viac ako rok, čo by znamenalo, že žalobca by mal minimálne lehoty na to, aby požiadal sociálnu poisťovňu o priznanie náhrady za bolesť berúc do úvahy, že vypracovanie posudku lekárom tiež má svoje trvanie. Podľa správneho súdu sa jedná o konštitutívne rozhodnutie, až rozhodnutím žalovanej vzniká žalobcovi nárok na náhradu za bolesť. To, že ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. nereflektujú na zvláštnu povahu náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, o ktorých povodne rozhodovali súdy, a o čom svedčí, že sú vyčlenené do osobitného zákona, ktorých judikatúra civilných súdov o tom, kedy sa premlčí právo možnosť obrátiť sa na súd a požadovať náhradu škody vo forme bolestného, bola pomerne rozsiahla, sa nepreniesla do úpravy v zákone č. 437/2004 Z.z., nemôže byť kladené žalobcovi na ťarchu. Žalovaná by sa mala zamerať na to, aby v novom rozhodnutí, sa dôkladne zaoberala aj týmto aspektom a aplikovala ustanovenia o premlčaní s prihliadnutím na iný charakter náhrad v zmysle zákona č. 437/2004 Z.z., ktoré nemajú charakter typickej dávky, o ktorej rozhoduje žalovaná deklaratórne, ako napr. invalidný dôchodok.

16. Vzhľadom na vyššie uvedené správny súd pri aplikácii § 191 ods. 1 písm. c), a d) SSP zrušil napadnuté druhostupňové rozhodnutie a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie. Vzhľadom na kompetencie žalovanej ako odvolacieho orgánu pri náprave pochybení prvostupňového správneho orgánu nepovažoval správny súd za potrebné pre dosiahnutie účelu tohto konania žalobcom navrhované zrušenie prvostupňových rozhodnutí Sociálnej poisťovne, ústredie. Žalovaná bude postupovať v zmysle naznačenom správnym súdom vo vyššie uvedených bodov- žiadosť o opravný lekársky posudok a dôkladné odôvodnenie ustálenia zdravotného stavu ako medicínskej otázky, ktorá spadá posudzujúcemu primárovi F. G., C..

17. Žalobca bol úspešným účastníkom v tomto konaní, a preto má podľa § 167 ods. 1 SSP právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania voči žalovanej. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne podľa § 175 ods. 2 SSP správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ak to zákon pripúšťa (§ 439, § 440 SSP) v lehote 1 mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu, prostredníctvom správneho súdu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. O kasačnej sťažnosti rozhoduje Najvyšší správny súd Slovenskej republiky.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

Kasačnú sťažnosť možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správny súd do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.